

Prevenencia a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách

Anotácia: Trestná činnosť korupcie nie je problémom jednej krajiny, je javom medzinárodného charakteru, ktorým sa zaoberajú mnohé medzinárodné organizácie a inštitúcie presadzujúce účinný a efektívny boj s touto trestnou činnosťou. Skvalitnenie boja s trestnou činnosťou korupcie, nevynímajúc korupciu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, predpokladá implementáciu a praktickú aplikáciu protikorupčných iniciatív a opatrení vznikajúcich na medzinárodnej úrovni. Medzinárodné organizácie a inštitúcie vytvárajú a v praxi aplikujú mechanizmy hodnotenia úrovne implementácie medzinárodných dohovorov viažucich sa na boj s trestnou činnosťou korupcie, ako aj na prevenciu a zvyšovanie povedomia o tejto trestnej činnosti.

Kľúčové slová: trestná činnosť korupcie, medzinárodné mechanizmy hodnotenia, dohovor o boji proti korupcii, systém vzájomných hodnotení členských krajín dohovoru, zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, národná stratégia prevencie korupcie, analýza protikorupčných rizík, zabezpečovanie preventívnych protikorupčných opatrení, vyhodnocovanie protikorupčných opatrení.

Úvod

Korupcia svojou podstatou ohrozuje a poškodzuje politický, sociálny a ekonomický rozvoj krajiny. V netransparentnom a korupčnom prostredí klesá morálka a dochádza k strate dôvery občanov v právny štát. Úspešnosť boja s touto trestnou činnosťou kladie zvýšené nároky na jej odhaľovanie, dokumentovanie a vyšetrovanie, na spoluprácu a súčinnosť orgánov činných v trestnom konaní, na odbornú pripravenosť polície, ako aj na medzinárodnú spoluprácu pri jej prevencii a trestnoprávnom postihu. Dôležitosť medzinárodnej spolupráce v boji s trestnou činnosťou korupcie sa úmerne zvyšuje s rastom úrovne kriminality organizovaných skupín, ktoré využívajú korupciu na presadzovanie svojich záujmov presahujúcich hranice jedného štátu.

Medzinárodné organizácie a inštitúcie reagujú na tieto výzvy stupňovaním úsilia o prijatie efektívnych nástrojov na elimináciu trestnej činnosti korupcie a jej negatívnych vplyvov na spoločnosť. V tomto procese zohrávajú významnú úlohu medzinárodné dohovory a odporúčania medzinárodných organizácií vymedzujúce legislatívne a inštitucionálne zabezpečenie prevencie a boja s trestnou činnosťou korupcie. Pretože členské štáty disponujú rôznymi právnymi systémami a rozdielnou aplikačnou praxou, ustanovenia jednotlivých dohovorov nie sú priamo vykonateľné, ale každý členský štát má povinnosť inkorporovať ich do svojho právneho systému a zabezpečiť ich efektívne vykonávanie.

Procesu implementácie a praktického uplatňovania medzinárodných dohovorov významnou mierou pomáha monitorovanie a následný mechanizmus hodnotenia, vytváraný na úrovni medzinárodných organizácií. Monitorovanie a hodnotenie implementácie odporúčaní v boji s trestnou činnosťou korupcie na medzinárodnej úrovni je zabezpečované najmä Radou Európy (Skupina štátov proti korupcii – GRECO)¹, OECD² (Pracovná skupina

¹ GRECO – Group of States against Corruption – Skupina štátov proti korupcii je expertný výbor Rady Európy so sídlom v Štrasburgu, zriadený v roku 1998. Slovenská republika sa stala jeho členom 21. apríla 1999.

² OECD – Organisation for Economic Cooperation and Development – Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj. Slovenská republika sa stala členom OECD v decembri roku 2000.

OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách), OSN (Dohovor OSN proti korupcii – UNCAC)³ a Európskou komisiou (Odborná skupina pre otázky korupcie).

Dohovor OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a súvisiace odporúčanie Rady EÚ

Významným nástrojom protikorupčného úsilia v medzinárodnom meradle je Dohovor OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách (ďalej len „dohovor“) a súvisiace protikorupčné odporúčania Rady EÚ. Dohovor bol podpísaný v Paríži 17. decembra 1997, pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 23. novembra 1999⁴. Dohovor je prvým právne záväzným medzinárodným nástrojom, ktorý sa zameriava na boj proti korupcii v zahraničných obchodných transakciách, s cieľom chrániť spravodlivú konkurencieschopnosť v medzinárodných transakciách. Hlavným účelom a zmyslom dohovoru v tomto smere je poskytovať zmluvným stranám legislatívny rámec pre ustanovenie trestnosti podplácania zahraničných verejných činiteľov v systéme medzinárodných obchodných vzťahov.

Dohovor v jednotlivých článkoch definuje trestný čin podplácania zahraničného verejného činiteľa, zaoberá sa trestnou zodpovednosťou fyzických osôb i právnických osôb, efektívnosťou sankcií, konfiškáciou príjmov z korupcie, poskytovaním vzájomnej právnej pomoci, praním špinavých peňazí a inými aspektmi potlačania korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. Ustanovenia dohovoru však nepostihujú všetky aspekty boja proti trestným činom korupcie v medzinárodných obchodných transakciách, zahrňujúc aj oblasť prevencie a zvyšovania povedomia o špecifikách tejto trestnej činnosti.

V nadväznosti na uvedené a v súlade s potrebami aplikačnej praxe bolo obsahové vymedzenie dohovoru viackrát dopĺňané odporúčaniami Rady EÚ, so zameraním na posilnenie prevencie a boja s trestnými činmi korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných vzťahoch. Z hľadiska prevencie a zvyšovania povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov je významné Odporúčanie Rady EÚ pre ďalší boj proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách z 26. novembra 2009 (ďalej len „odporúčanie z roku 2009“) a Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti z 25. mája 2011. Všetky odporúčania Rady EÚ, rovnako ako dohovor, sú pre zmluvné strany dohovoru záväzné.

Odporúčanie z roku 2009

Z odporúčaní Rady EÚ z hľadiska preventívneho pôsobenia je najvýznamnejšie odporúčanie z roku 2009⁵, subsumujúce politiku prevencie a zvyšovania povedomia o špecifikách korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách z predchádzajúcich odporúčaní prijatých Radou EÚ, vzťahujúcich sa na oblasť daní, účtovníctva, exportných úverov, ako aj na odporúčania na zodpovedné správanie nadnárodných spoločností.

V odporúčaní z roku 2009 pre zmluvné strany dohovoru je navrhované „*aby naďalej prijímali účinné opatrenia na odvrátenie, prevenciu a boj proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v súvislosti s medzinárodnými obchodnými transakciami*“.

³ UNCAC – United Nations Convention Against Corruption – Dohovor OSN proti korupcii bol prijatý medzinárodnou organizáciou OSN v New Yorku 31. októbra 2003. Pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 1. júna 2006 (oznámenie MZV SR č. 434/2006 Z. z.).

⁴ Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky pod č. 318/1999 Z. z.

⁵ Odporúčanie z roku 2009 je súčasťou praktickej príručky Prevencia korupcie, zverejnenej na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Medzinarodne-pravo/Prevencia-korupcie.aspx>.

Uvedené odporúčanie odráža aktuálne potreby prevencie a znižovania úrovne zahraničnej korupcie so zreteľom na vymedzené oblasti verejného sektora i súkromnú sféru. V tomto kontexte je presadzovaná zaangažovanosť a úsilie zmluvných krajín o „*iniciatívne zvyšovanie povedomia vo verejnom a súkromnom sektore na účely prevencie a odhaľovania zahraničného podplácania*“.

Neoddeliteľnou súčasťou odporúčania z roku 2009 sú dve prílohy obsahujúce príručky dobrej praxe, ktoré poskytujú praktické odporúčania na implementáciu protikorupčných opatrení a zefektívnenie odhaľovania podplácania zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách:

a) *Príručka dobrej praxe pre implementáciu osobitných článkov Dohovoru o boji proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách (ďalej len „Príručka dobrej praxe I“)*

V uvedenej príručke je konkretizovaná obsahová interpretácia vymedzených článkov dohovoru a zároveň sú doplnené odporúčania z oblasti prevencie a zvyšovania povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. V spätosti s uvedeným je členským štátom odporúčané „*zvyšovať verejné povedomie a poskytovať konkrétne písomné príručky pre verejnosť o svojich právnych predpisoch, ktorými sa implementuje Dohovor OECD o boji proti podplácaniu a komentáre k dohovoru*“.

Ďalšie odporúčanie členským štátom je zamerané na zabezpečovanie školení pre verejných činiteľov vysielaných do zahraničia, s cieľom ich následného preventívneho pôsobenia a poradenstva z hľadiska rizika možného výskytu korupcie zahraničných verejných činiteľov. V tejto súvislosti je pre členské štáty odporúčané „*Členské krajiny by mali poskytovať vhodné informácie a školenia svojim verejným činiteľom vyslaným do zahraničia o ich právnych predpisoch, ktorými sa implementuje Dohovor OECD o boji proti podplácaniu, aby oni mohli poskytnúť základné informácie spoločnostiam v zahraničných krajinách a primeranú pomoc, ak sa tieto podniky stretnú s domáhaním sa úplatku*“. Príručka dobrej praxe I tvorí Prílohu I Odporúčania Rady z roku 2009⁶.

b) *Príručka dobrej praxe týkajúca sa vnútornej kontroly, etiky a dodržiavania (ďalej len „Príručka dobrej praxe II“)*

Uvedená príručka dobrej praxe je určená spoločnostiam pre zabezpečenie účinných vnútorných kontrol, etiky a dodržiavania programov a opatrení na predchádzanie a odhaľovanie zahraničného podplácania „*na základe posúdenia rizík, týkajúcich sa konkrétnej situácie jednotlivých spoločností, najmä rizík zahraničného podplácania*“.

Príručka dobrej praxe II konkretizuje základné odporúčania protikorupčného programu spoločností vo vzťahu k zahraničnému podplácaniu:

- prijať jasne formulovanú a viditeľnú protikorupčnú politiku zákazu zahraničného podplácania, podporovanú vrcholovým manažmentom spoločnosti;
- podporovať zodpovednosť za dodržiavanie protikorupčnej politiky na všetkých úrovniach spoločnosti;
- zabezpečovať informovanosť a vzdelávanie v oblasti prevencie zahraničného podplácania pre zamestnancov spoločnosti, ako aj obchodných partnerov;
- uplatňovať protikorupčnú politiku a prijímať opatrenia pre špecifické rizikové oblasti spoločnosti;
- zabezpečiť systém finančných a účtovných postupov pred zneužitím na zahraničné podplácanie;

⁶ <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Medzinarodne-pravo/Prevencia-korupcie.aspx>.

- podporovať dodržiavanie etiky a protikorupčných opatrení a zabezpečiť disciplinárne postupy riešenia ich porušovania;
- zabezpečiť systém vnútornej kontroly a pravidelného hodnotenia účinnosti a efektívnosti programu predchádzania a odhaľovania zahraničného podplácania.

Príručka dobrej praxe II obsahuje aj odporúčania pre obchodné organizácie a profesijné združenia smerované k zastávaniu vedúcej úlohy pri poskytovaní informácií, poradenstva a školenia najmä pre malé a stredné podniky z hľadiska ich ochrany pred rizikom podplácania zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. *Príručka dobrej praxe II* tvorí Prílohu II Odporúčania Rady z roku 2009⁷.

Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti

Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti (ďalej len „smernice“)⁸ predstavujú medzinárodný kódex etických zásad, smerované vládám, aby odporučili ich dodržiavanie nadnárodným spoločnostiam pôsobiacim na ich území, resp. z ich územia. Prvá verzia smerníc bola vydaná už v roku 1976, zásadná zmena smerníc bola vykonaná v roku 2000, v súčasnosti je platná revidovaná verzia z roku 2011, s prísnejšími normami správania pre nadnárodné spoločnosti, obsahujúca vysvetľujúci komentár ku každej kapitole.

Smernice sú súčasťou *Vyhlásenia OECD o medzinárodných investíciách a nadnárodných spoločnostiach*. Štáty, ktoré pristúpili k smerniciam, sa zaviazali podporovať ich implementáciu v súlade s *Rozhodnutím Rady o Smernici OECD pre nadnárodné podniky*. Štáty sa taktiež zaviazali zriadiť národné kontaktné miesta, ako fórum na diskusie, viažuce sa na podporu účinnosti a efektívnosti smerníc a presadzovanie ich praktického používania zo strany nadnárodných spoločností. Výnimočnosť smerníc spočíva v tom, že sú jediným medzinárodným kódexom, ktorý sa zaviazali vlády 34 členských štátov OECD a 8 ďalších štátov podporovať v záujme presadzovania štandardov zodpovednosti, morálky a kultúry nadnárodných spoločností v systéme medzinárodných obchodných vzťahov.

Smernice slúžia ako referenčný rámec poskytujúci zásady, normy a odporúčania na zodpovedné podnikanie, v súlade s platnými právnymi predpismi a medzinárodné uznávanými štandardmi. Sú postavené tak, aby umožňovali určitú flexibilitu pri zavádzaní protikorupčných programov a zásad, najmä vzhľadom na veľkosť firmy, odlišnosti rôznych odvetví, štátov a kultúr. Smernice, napriek názvu viažucemu sa na nadnárodné spoločnosti, reflektujú potreby všetkých spoločností nadnárodných i domácich a podporujú aj malé a stredne veľké podniky v úsilí, aby sa v maximálnej miere riadili ich zásadami, právne sú však nezáväzné, v prípade ich porušenia nie je možné spoločnosti sankcionovať alebo žiadať kompenzácie.

Smernice formou dobrovoľných princípov, odporúčaní a zásad dobrej praxe pre zodpovedné podnikanie sa dotýkajú mnohých oblastí pôsobenia spoločností, akými sú transparentnosť, zamestnanecké vzťahy, boj proti korupcii, konkurenčný boj a iné. V kapitole *VII Boj proti podplácaniu, žiadaniu úplatkov a vydieraníu* sú formulované odporúčania na zodpovedné správanie nadnárodných spoločností vo vzťahu k potenciálnym rizikám korupcie, prijímaniu účinných preventívnych opatrení, efektívnemu mechanizmu vnútornej kontroly, etiky, politike transparentnosti, dodržiavania protikorupčných zásad a podpore informovanosti zamestnancov i širokej verejnosti.

V praxi je potrebné, aby dotknuté spoločnosti zaviedli alebo zaktualizovali protikorupčné programy o odporúčania, identifikované v kapitole VII smerníc:

⁷ <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Medzinarodne-pravo/Prevenicia-korupcie.aspx>.

⁸ <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/oecdguidelinesformultinationalenterprises.htm>.

- zdržať sa priameho alebo nepriameho ponúkania, prísľubu alebo poskytovania neprímeraných finančných alebo iných výhod verejným činiteľom alebo zamestnancom obchodných spoločností a odmietnuť každú žiadosť o takúto výhodu;
- na základe analýzy rizík prijať zodpovedajúce mechanizmy vnútornej kontroly vrátane kontroly finančných a účtovných postupov na zabránenie ich zneužitia na účely podplácania alebo krytia;
- pravidelne monitorovať a prehodnocovať identifikované riziká a upravovať protikorupčné opatrenia na zabezpečenie ich účinnosti a eliminácie podplácania;
- všetky finančné transakcie, vrátane malých platieb, zaznamenávať v príslušných účtovných knihách na zabránenie ich zneužitia na podplácanie;
- prijať opatrenia zaručujúce náležité preverovanie a legitímne ohodnotenie pracovníkov, ktorí majú zastupovať spoločnosť a zabezpečiť ich následný monitoring;
- podporovať informovanosť zamestnancov o protikorupčnej politike, etike a prijatých opatreniach prostredníctvom školiacich programov;
- zverejňovať protikorupčné aktivity, zvyšovať transparentnosť a zodpovednosť manažmentu za záväzky týkajúce sa boja proti podplácaniu;
- posilňovať otvorenosť a dialóg s verejnosťou s cieľom podporovať jej informovanosť spoluprácu v boji proti podplácaniu;
- príspevky politickým stranám, politickým organizáciám alebo jednotlivým politikom realizovať iba v súlade so zákonnými podmienkami a zabezpečiť ich transparentné zverejňovanie.

Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti odrážajú aktuálne potreby prevencie a znižovania úrovne zahraničnej korupcie v rámci podnikateľskej sféry.

Monitorovací proces OECD

OECD zohráva významnú úlohu pri presadzovaní protikorupčnej politiky a posilňovaní politickej angažovanosti signatárskych krajín dohovoru v boji s trestnou činnosťou korupcie zahraničných verejných činiteľov, v záujme eliminovania tejto trestnej činnosti a vytvárania bezpečného politického a ekonomického priestoru.

Monitorovací proces OECD je zameraný na implementáciu jednotlivých článkov dohovoru do právneho poriadku a aplikačnej praxe signatárskych krajín dohovoru. V súlade s článkom 12 dohovoru monitorovací proces úrovne implementácie dohovoru i súvisiacich odporúčaní Rady EÚ je zabezpečovaný prostredníctvom Pracovnej skupiny OECD pre podplácanie v medzinárodných obchodných transakciách (ďalej len „pracovná skupina“), nazývanej tiež Working Group on Bribery (WGB). Osobitosťou pracovnej skupiny je stanovenie prísnych štandardov pre priebeh celého monitorovacieho procesu. Primárnym cieľom monitorovacieho procesu implementácie dohovoru je získať prehľad o legislatívnom a inštitucionálnom zabezpečení boja proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a na základe toho prijímať adekvátne odporúčania na nápravu daného stavu.

Monitorovací proces OECD pozostáva z viacerých cielene zameraných fáz vzájomných hodnotení zmluvných strán dohovoru. Každá zmluvná strana musí prejsť celým procesom hodnotenia vo všetkých jeho fázach. Takýmto spôsobom sú identifikované nedostatky v implementácii dohovoru a vytvárané odporúčania na prijatie potrebnej legislatívy, inštitucionálnych predpokladov, protikorupčných opatrení a zvyšovania povedomia o dohovore. Plnenie odporúčaní je následne hodnotené v ďalšej fáze vzájomných hodnotení.

Hodnotiace správy signatárskych krajín dohovoru z jednotlivých hodnotiacich fáz sú dostupné na webovom sídle OECD⁹. V roku 2015 bude ukončená 3. fáza vzájomných hodnotení signatárskych krajín dohovoru a zároveň prebiehajú prípravy na 4. fázu vzájomných hodnotení, ktorej začatie je plánované na rok 2016. Slovenská republika bola pracovnou skupinou hodnotená vo všetkých troch doteraz uskutočnených fázach vzájomných hodnotení.

Hodnotenie Slovenskej republiky v 1. fáze

Slovenská republika bola prvýkrát hodnotená na plenárnom zasadnutí pracovnej skupiny v čase 29. februára až 3. marca 2000. Cieľom hodnotenia Slovenskej republiky bolo posúdenie úrovne implementácie právnych nástrojov dohovoru v rámci slovenského právneho poriadku a vyhodnotenie ich praktického uplatňovania. V 1. fáze bolo taktiež hodnotené uplatňovanie Revidovaného odporúčania o boji proti podplácaniu v medzinárodných obchodných transakciách z roku 1997. Počas 1. fázy hodnotenia boli zo strany OECD identifikované viaceré odporúčania legislatívneho aj nelegislatívneho charakteru, ktoré boli premietnuté do hodnotiacej správy za Slovenskú republiku.

Jedným z kľúčových odporúčaní vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z 1. fázy OECD hodnotenia bolo zavedenie trestnoprávneho postihu právnických osôb. V hodnotiacej správe k zavedeniu tohto inštitútu sa uvádza „*Slovenské trestné právo nepozná pojem trestnej zodpovednosti právnických osôb. K dispozícii nie je žiadna možnosť ukladať pokuty právnickým osobám za ich kriminálne správanie*“. Tento záväzok však nebol v rámci odporúčaní z 1. fázy hodnotenia OECD zo strany Slovenskej republiky splnený a patrí i v súčasnosti ku kľúčovým nedostatkom pri implementácii dohovoru zo strany Slovenskej republiky.

Ďalšie odporúčania pracovnej skupiny boli zacielené na povinnosť audítorov oznamovať zistené prípady zneužitia finančných prostriedkov na korupciu alebo podplácanie, nahlasovať podozrivé finančné transakcie, zaviesť program osobitnej ochrany svedkov, uzákoniť trestný postih podplácania zahraničného verejného činiteľa v prípade, keď je úplatok prijatý, žiadaný, alebo sľúbený v prospech tretej osoby, zvýšiť trestné sadzby pri trestných činoch podplácania a korupcie, predĺžiť premlčacie lehoty v prípadoch trestných činov podplácania a korupcie, odstrániť absenciu postihu prania špinavých peňazí pochádzajúcich z úplatkárstva a korupcie a upraviť inštitút tzv. účinnej ľútosti, aby bol zahraničný verejný činiteľ vyňatý z jeho pôsobnosti.

Slovenská republika ukázala veľkú snahu splniť všetky odporúčania identifikované pracovnou skupinou. Boli prijaté novely trestných kódexov, zákona o bankách, zákonov upravujúcich jednotlivé druhy daní a novely ďalších právnych predpisov.

Hodnotenie Slovenskej republiky v 2. fáze

Cieľom hodnotenia Slovenskej republiky v rámci 2. fázy hodnotenia OECD bolo posúdenie podmienok inštitucionálneho zabezpečenia z hľadiska praktického uplatňovania dohovoru i súvisiaceho Revidovaného odporúčania o boji proti podplácaniu v medzinárodných obchodných transakciách z roku 1997. Hodnotenie Slovenskej republiky v rámci 2. fázy sa uskutočnilo na plenárnom zasadnutí pracovnej skupiny v dňoch 18. až 20. októbra 2005. Hodnoteniu predchádzalo vypracovanie dotazníka za Slovenskú republiku a vykonanie misie hodnotiaceho tímu OECD na Slovensku. Výsledkom hodnotenia Slovenskej republiky v 2. fáze OECD hodnotenia bola hodnotiaca správa¹⁰ vypracovaná Sekretariátom OECD a hodnotiteľmi z 2 členských krajín OECD.

⁹ <http://www.oecd.org/bribery>

¹⁰ Správa o aplikácii Dohovoru o boji proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a odporúčania z roku 1997 o boji proti podplácaniu v medzinárodných obchodných

Pracovná skupina v rámci 2. fázy hodnotenia Slovenskej republiky identifikovala viaceré nedostatky najmä legislatívnej povahy. Najväčším nedostatkom pretrvávajúcim z 1. fázy hodnotenia bolo nesplnenie záväzku zavedenia trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb. V hodnotiacej správe z 2. fázy hodnotenia sa uvádza „*v rozpore s dohovorom nie je v Slovenskej republike zakotvená právna zodpovednosť právnických osôb za podplácanie zahraničných verejných činiteľov. Skupina preto dôrazne odporúča, aby sa v Slovenskej republike bezodkladne uzákonila táto zodpovednosť a aby sa zaviedli účinné, primerané a odradzujúce sankcie*“.

V správe z hodnotenia Slovenskej republiky bolo poukázané aj na rad pozitívnych aspektov z hľadiska inštitucionálneho zabezpečenia boja proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov. V Slovenskej republike boli v roku 2004 zriadené nové inštitúcie ako úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru (v súčasnosti národná protikorupčná jednotka Národnej kriminálnej agentúry Prezídia Policajného zboru), Špeciálny súd (v súčasnosti Špecializovaný trestný súd) a Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, s vecnou príslušnosťou aj pre korupciu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

Z hľadiska legislatívneho zabezpečenia boli prijaté významné právne normy, resp. úpravy platných právnych predpisov, ktorých konkretizácia smerovala k posilneniu schopnosti postihovať podplácanie zahraničných verejných činiteľov v zahranično-obchodných vzťahoch. V tejto súvislosti išlo o nové vymedzenie skutkovej podstaty trestných činov korupcie zahraničných verejných činiteľov, v rámci ktorej boli zahrnuté aj úplatky poskytnuté tretím stranám, ako aj sprísnenie sankcií za trestné činy korupcie a predĺženie premlčacej doby pri týchto trestných činoch. Bola prijatá aj nová legislatíva pre oblasť daní, účtovníctva, auditu a iné súvisiace právne normy.

Povinnosťou každej hodnotenej krajiny bolo do 2 rokov po hodnotení v pléne pracovnej skupiny zaslať Sekretariátu OECD odpočet plnenia navrhovaných odporúčaní. Slovenská republika splnila uvedenú povinnosť predložením písomnej správy o plnení odporúčaní z 2. fázy hodnotenia Slovenskej republiky¹¹ Sekretariátu OECD v novembri 2007. Prerokovanie danej správy prebiehalo formou obhajoby zo strany slovenskej delegácie počas plenárneho zasadnutia pracovnej skupiny v dňoch 4. až 7. decembra 2007.

Pracovná skupina na zasadnutí skonštatovala, že Slovenská republika aktívne pristupovala k plneniu odporúčaní z 2. fázy hodnotenia, mnohé z nich úspešne splnila, zároveň však zaviazala Slovenskú republiku v plnení ďalších odporúčaní najmä legislatívnej povahy. Nesplnené odporúčania sa týkali najmä zavedenia zodpovednosti právnických osôb v rámci trestného práva, vylúčenia inštitútu účinnej ľútosti v prípadoch korupcie zahraničných verejných činiteľov, prijatia zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu. V odporúčaní z 2. fázy hodnotenia Slovenskej republiky bolo poukázané aj na zabezpečenie zvyšovania povedomia o dohovore a Revidovanom odporúčaní o boji proti podplácaniu v medzinárodných obchodných transakciách z roku 1997.

transakciách a Návrh opatrení na zabezpečenie plnenia odporúčaní prijatých pre Slovenskú republiku pracovnou skupinou OECD proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 234 z 15. marca 2006.

¹¹ Správa o plnení odporúčaní z 2. fázy hodnotenia, prijatých pre Slovenskú republiku v roku 2005 pracovnou skupinou OECD proti podplácaniu v medzinárodných obchodných transakciách a Návrh na zabezpečenie plnenia odporúčaní, ktoré boli pracovnou skupinou vyhodnotené ako nesplnené, ďalej tých, ktoré boli vyhodnotené ako splnené iba čiastočne, resp. ktorých plnenie bude pracovná skupina naďalej priebežne sledovať, boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 187 z 26. marca 2008.

Hodnotenie Slovenskej republiky v 3. fáze

Slovenská republika bola v 3. fáze hodnotená z perspektívy súladu dohovoru a súvisiacich protikorupčných nástrojov OECD¹² s národnou legislatívou a jej aplikačnou praxou. Hodnotenie v nadväznosti na metodiku OECD „Post-Phase2 assessment mechanism“ prebiehalo v období od septembra 2011 do júna 2012 a spočívalo vo viacerých etapách. V rámci prvej prípravnej etape Slovenská republika odpovedala na celý rad otázok, týkajúcich sa legislatívneho a inštitucionálneho zabezpečenia boja s trestnými činmi korupcie vrátane korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

Druhá etapa pozostávala z hodnotiacej návštevy zástupcov Sekretariátu OECD a hodnotiteľov z Turecka a Nórska 7. až 9. februára 2012 na Slovensku. Počas hodnotiacej návštevy sa hodnotitelia stretli so zástupcami ústredných orgánov štátnej správy, zástupcami podnikateľského sektora, mimovládnyimi organizáciami a ďalšími inštitúciami s cieľom získavať informácie vo vzťahu k potlačaniu a eliminovaniu korupcie zahraničných verejných činiteľov v zahraničnoobchodných vzťahoch, ako aj prípadov domácej korupcie. Predmetom hodnotenia bola aj oblasť daňovej politiky a auditu v nadväznosti na identifikáciu podozrenia z trestných činov korupcie.

Nasledovalo doplnenie informácií a vypracovanie návrhu hodnotiacej správy. Slovenská republika mala možnosť vyjadriť sa k hodnotiacej správe, navrhnúť zmeny a zaslať doplňujúce informácie, viažuce sa k navrhovaným zmenám. Plenárne zasadnutie pracovnej skupiny, v rámci ktorého bola Slovenská republika hodnotená v 3. fáze hodnotenia, sa uskutočnilo v dňoch 12. až 15. júna 2012. Hodnotiaca správa o Slovenskej republike, rovnako ako hodnotiace správy z predchádzajúcich hodnotení, bola zverejnená na webovom sídle OECD¹³.

V hodnotiacej správe boli zo strany pracovnej skupiny ocenené viaceré opatrenia Slovenskej republiky v boji s korupciou v medzinárodných obchodných transakciách. Išlo najmä o posilnenie protikorupčného legislatívneho rámca, inštitucionálneho zabezpečenia vyšetrovania a trestného stíhania korupcie, dobudovanie Špecializovaného trestného súdu, zvyšovanie transparentnosti zverejňovaním rozhodnutí súdov vrátane dohôd o vine a treste na internetových stránkach dostupných verejnosti.

Najzávažnejším nedostatkom hodnotiacej správy Slovenskej republiky z 3. fázy OECD hodnotenia zameranej na praktické vykonávanie dohovoru bolo zistenie dlhodobej absencie efektívnej zodpovednosti právnických osôb v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky. Dohovor v súlade s ustanovením článku 2 vyžaduje, aby zmluvné strany zaviedli „zodpovednosť právnických osôb za podplácanie zahraničného verejného činiteľa, v súlade s právnymi princípmi platnými v krajine“. Sankcie voči právnickým osobám, bez ohľadu na skutočnosť, či sa ukladajú na základe trestného práva, alebo správneho práva, musia byť v zmysle s článku 3 dohovoru „účinné, úmerné a odradzujúce“. Nesplnenie uvedeného odporúčania môže byť podľa pravidiel OECD hodnotené a oficiálne vyhlásené za neplnenie medzinárodných záväzkov zo strany Slovenskej republiky.

Pracovná skupina poukázala aj na ďalšie nedostatky, akými sú nedostatočné splnenie odporúčania o účinnej ľútosti z fázy 2 OECD hodnotenia, a navrhla novelizovať Trestný poriadok tak, aby sa zavedený inštitút účinnej ľútosti nevzťahoval na podplácanie zahraničných verejných činiteľov. Ďalšie odporúčanie smerovalo k tomu, aby verejný činiteľ každej medzinárodnej organizácie, nielen tej, ktorá je vymedzená Trestným zákonom, bol

¹² V rámci 3. fázy hodnotenia boli monitorované a vyhodnocované nasledujúce protikorupčné nástroje: 2009 Odporúčanie pre ďalší boj proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, 2009 Odporúčanie pre daňové opatrenia v ďalšom boji proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a 2006 Odporúčanie proti korupcii v oficiálne podporovaných exportných úveroch.

¹³ <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/slovakrepublic-oecdanti-briberyconvention.htm>.

trestne stíhaný za korupciu. Pracovná skupina navrhla posilniť schopnosť orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať prípady korupcie zahraničných verejných činiteľov, zabezpečiť adekvátne školenie pre policajtov, prokurátorov i sudcov a prijať legislatívu na ochranu oznamovateľov korupčného správania.

Slovenskej republike bolo zo strany OECD taktiež odporučené, aby podnikla opatrenia na zvýšenie povedomia o prevencii páchania korupcie zahraničných verejných činiteľov v zahraničnoobchodných vzťahoch, a to v rámci súkromného aj verejného sektora, najmä medzi obchodnými spoločnosťami, ktoré vyvíjajú činnosť v zahraničí, ďalej v účtovníckych, audítorských a právnych profesiách, medzi klientmi Eximbanky Slovenskej republiky a medzi spoločnosťami a jednotlivcami, ktorí participujú na projektoch v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci. V tejto súvislosti bolo navrhnuté doplniť aj vládou schválený Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike o časť týkajúcu sa boja s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

Odporúčania pracovnej skupiny zo záverov hodnotenia sú uvedené v časti „C. *Odporúčania a oblasti na ďalšie sledovanie*“ hodnotiacej správy o Slovenskej republike z 3. fázy hodnotenia. V „*Odporúčaní 9. v súvislosti so zvyšovaním povedomia*“ pracovná skupina identifikovala nasledujúce okruhy činností, dôležité z hľadiska ďalšieho monitorovania a hodnotenia v súlade s mechanizmom hodnotenia OECD:

„aktívne zintenzívniť svoje činnosti v oblasti zvyšovania povedomia opatreniami, ako je napríklad: (i) jasne stanoviť zahraničné podplácanie ako svoju prioritu riešením zahraničného podplácania vo svojej národnej protikorupčnej politike; (ii) zapracovať Protikorupčné odporúčanie z roku 2009 do Príručky Ministerstva spravodlivosti o prevencii korupcie; (iii) zvážiť vykonanie a zverejnenie hodnotenia rizika slovenského hospodárstva v súvislosti s jeho vystavením riziku zahraničného podplácania; (iv) vykonať ďalšie kroky na zvýšenie povedomia o slovenskej úprave trestného činu zahraničného podplácania v súkromnom sektore (zopakovanie Odporúčania č. 1a z druhej etapy hodnotenia); a (v) zvýšiť povedomie o zahraničnom podplácaní medzi verejnými činiteľmi, zvlášť tými, ktorí sú zapojení do poskytovania verejných výhod, o záväzkoch Slovenskej republiky podľa Dohovoru proti podplácaniu [Odporúčanie z roku 2009 č. III(i)].“

Všetky odporúčania uvedené v časti C. hodnotiacej správy o Slovenskej republike z 3. fázy hodnotenia boli gestorom dohovoru, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky analyzované z perspektívy súladu s dohovorom a Odporúčaním Rady pre ďalší boj proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách z 26. novembra 2009. Výsledky analýz v podobe konkrétnych opatrení boli spracované do materiálu „*Návrh oparení na zabezpečenie plnenia odporúčaní prijatých Pracovnou skupinou OECD pre boj proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách pre Slovenskú republiku v rámci Fázy 3 hodnotení*“.

Predmetný materiál a hodnotiaca správa o Slovenskej republike z 3. fázy OECD hodnotenia spolu s úlohami pre dotknuté subjekty verejnej správy i podnikateľskej sféry boli schválené uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 137 z 20. marca 2013. Z uznesenia vlády Slovenskej republiky pre podpredsedu vlády a ministra vnútra Slovenskej republiky, v nadväznosti na špecifikáciu odporúčaní zo strany OECD, vyplynuli úlohy v bodoch C.1. až C.6., zacielené na zefektívnenie prevencie a postihovania korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách a ochranu oznamovateľov korupčného správania.

Úloha v bode C.5. uvedeného uznesenia vlády Slovenskej republiky, v znení „*zohľadniť v Strategickom pláne boja proti korupcii v Slovenskej republike problematiku boja proti podplácaniu zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách ako jednu z jeho priorít*“, odrážala odporúčanie pracovnej skupiny zamerané

na prevenciu a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách v rámci verejného aj súkromného sektora.

Národná kriminálna agentúra Prezídia Policajného zboru vykonala v nadväznosti na uvedené a s cieľom splniť danú úlohu analýzu odporúčaní pracovnej skupiny z jednotlivých fáz OECD hodnotenia a súvisiacich dokumentov, vydaných Radou EÚ na účely prevencie a zvyšovania povedomia vo vzťahu ku korupcii v zahraničnoobchodných vzťahoch. Z vykonanej analýzy odporúčaní pracovnej skupiny záväzných pre Slovenskú republiku a dokumentov OECD, primárne zameraných na preventívne pôsobenie a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, boli Národnou kriminálnou agentúrou Prezídia Policajného zboru identifikované úlohy na doplnenie Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, ako aj termíny a zodpovedné subjekty za ich plnenie.

Doplnenie úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike

Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike, schválený uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 517 z 10. augusta 2011, bol vypracovaný Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v spolupráci s Úradom vlády Slovenskej republiky v súlade s vládou politikou boja proti korupcii a v nadväznosti na potrebu eliminovať nepriaznivé hodnotenie úrovne korupcie medzinárodnými organizáciami, európskymi štruktúrami i samotnou občianskou spoločnosťou. Primárnym cieľom vypracovania stratégie bolo koordinované a koncepčné riešenie preventívnych opatrení na národnej úrovni s cieľom znížiť úroveň korupcie a zvýšiť transparentnosť a rešpektovanie politiky odmietania korupcie v rámci celej spoločnosti.

S cieľom zabezpečiť plnenie úlohy v bode C.5. uznesenia vlády Slovenskej republiky číslo 137/2013, a teda aj záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z členstva v OECD, NAKA Prezídia Policajného zboru vypracovala materiál „Doplnenie úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 517/2011, o odporúčania prijaté Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci 3. fázy hodnotení OECD“.

Z hľadiska obsahového zamerania sú v materiáli analyzované odporúčania pre Slovenskú republiku z jednotlivých fáz OECD hodnotenia, s akcentom na 3. fázu hodnotenia, konkretizovaná je vnútroštátna právna úprava postihovania korupcie zahraničných verejných činiteľov v podmienkach Slovenskej republiky a rozpracované sú preventívne protikorupčné iniciatívy, vytvárané na úrovni OECD v podobe odporúčaní a smerníc. Osobitná pozornosť je venovaná Odporúčaniam Rady EÚ z roku 2009, jeho dvom príručkám – Príručke dobrej praxi I, Príručke dobrej praxe II a Smerniciam OECD pre nadnárodné spoločnosti.

Predkladaný materiál reflektuje na odporúčania pracovnej skupiny OECD z 3. fázy hodnotení a dopĺňa Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike o nové úlohy, zamerané na plnenie požiadaviek prevencie a zvyšovania povedomia o trestnej činnosti korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, v súlade s dohovorom a Odporúčaním Rady EÚ z roku 2009. Pretože materiál dopĺňajúci úlohy Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike obsahoval úlohy spolu s termínmi a adresnou zodpovednosťou pre široké spektrum subjektov verejnej správy i súkromnej sféry, bol prerokovaný v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny odborníkov zameranej na boj proti korupcii zriadenej pri medzirezortnom Expertnom koordinačnom orgáne pre boj so zločinnosťou. Následne bol predložený na schválenie na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Predmetný materiál bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 661 zo 17. decembra 2014.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky pre zodpovedné subjekty zavádza povinnosť plniť úlohy v súlade s odporúčaniami prijatými Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo

v medzinárodných obchodných transakciách v rámci 3. fázy hodnotení a informácie o ich plnení predložiť v termíne do 31. januára 2016 Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky ako gestorovi Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je uznesením zaviazané z informácií o plnení úloh zo strany zodpovedných subjektov vypracovať a na rokovanie vlády Slovenskej republiky predložiť správu v termíne do 31. marca 2016.

Doplnenie národnej protikorupčnej stratégie o úlohy – prioritne zamerané na prevenciu a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách – vyplynulo z potreby zabezpečenia medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky z členstva v OECD, ako aj zo strategického cieľa Slovenskej republiky eliminovať potenciál na trestnú činnosť korupcie zahraničných verejných činiteľov v rámci verejného sektora i v súkromnej sfére.

Cieľom doplnenia úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike o odporúčania Pracovnej skupiny OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci 3. fázy hodnotenia bolo:

- posilňovať rozvoj vnútroštátnej protikorupčnej politiky zameranej na potláčanie korupčného správania zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- uplatňovať pravidlá etického správania, transparentného zverejňovania informácií a zvyšovania povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov medzinárodných obchodných transakciách v rámci verejného aj súkromného sektora,
- zabezpečovať implementáciu medzinárodných protikorupčných odporúčaní v rámci komerčných aktivít nadnárodných spoločností,
- podporovať zdravé podnikateľské prostredie, konkurencieschopnosť a vysokú investičnú atraktivitu Slovenska.

Globálnym cieľom zavedenia nových úloh do Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike bolo zlepšením podmienok na podnikanie a investovanie aktívne posilňovať členstvo Slovenskej republiky v Európskej únii a OECD. S cieľom splniť stanovené ciele bolo aktuálne znenie Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky číslo 517/2011, doplnené o nasledujúce oblasti:

1. Rozvoj preventívnej protikorupčnej politiky a znižovanie miery rizika korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách:

- a) identifikáciu rizikových oblastí korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- b) prijímanie účinných opatrení na elimináciu miery rizika korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- c) vytváranie mechanizmov vnútornej kontroly, auditu a monitorovania rizikových oblastí s cieľom hodnotiť účinnosť navrhnutých opatrení.

2. Prijímanie opatrenia na zabezpečenie prevencie a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách v rámci verejného sektora a súkromného sektora:

- a) zapracovanie prevencie korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách do interných protikorupčných programov a etických kódexov,

- b) zabezpečovanie oboznamovania zamestnancov s internými protikorupčnými programami a etickými kódexmi,
- c) zverejňovanie interných protikorupčných programov, etických kódexov a iných protikorupčných dokumentov na internetových stránkach.

3. Zabezpečovanie vzdelávania a prijímanie opatrení na zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách:

- a) zabezpečovanie vzdelávacích programov so zameraním na prevenciu, resp. identifikáciu trestných činov korupcie zahraničných verejných činiteľov,
- b) prijímanie protikorupčných opatrení a zvyšovanie potenciálu vedomostí o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách,
- c) zabezpečovanie oboznamovania zamestnancov a poskytovanie informácií o prevencii korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

4. Zabezpečovanie implementácie a praktického uplatňovania Smerníc OECD pre nadnárodné spoločnosti v aplikačnej praxi nadnárodnej i domácej podnikateľskej sféry:

- a) prijímanie opatrení na zvyšovanie povedomia o Smerniciach OECD pre nadnárodné spoločnosti,
- b) zapracovanie odporúčaní, prioritne kapitoly VII. Smerníc OECD pre nadnárodné spoločnosti do protikorupčných programov a etických kódexov,
- c) zabezpečovanie transparentného zverejňovania a informovanie zamestnancov o protikorupčných opatreniach.

Záver

Závažnosť dôsledkov, ktoré prináša korupcia, si uvedomujú aj mnohé medzinárodné organizácie a inštitúcie, ktoré stupňujú snahy o prijatie efektívnych nástrojov umožňujúcich koordinovaný postup pri eliminácii trestnej činnosti korupcie a jej negatívnych vplyvov na spoločnosť. V tomto smere zohrávajú dôležitú úlohu medzinárodné dohovory presadzujúce zásadné politiky a strategické odporúčania medzinárodných organizácií v boji proti trestným činom korupcie.

Jedným z týchto dokumentov je aj Dohovor OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách. Pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť v roku 1999, od uvedeného obdobia bola Slovenská republika hodnotená vo všetkých 3 fázach vzájomných hodnotení. V súvislosti s daným procesom bol v Slovenskej republike uskutočnený celý rad legislatívnych a inštitucionálnych zmien zameraných na prevenciu a postihovanie trestných činov korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

Doplnenie Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike o odporúčania z 3. fázy OECD hodnotenia vychádza z aktuálnych potrieb implementácie dohovoru, s dôrazom na plnenie požiadaviek prevencie a zvyšovania povedomia o trestnej činnosti korupcie zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, sledujúc tak politickú prioritu a strategický cieľ Slovenskej republiky z hľadiska ekonomického rozvoja a posilnenia konkurencieschopnosti v systéme medzinárodných obchodných vzťahov.

Doplnením Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike o úlohy, prioritne zamerané na prevenciu a zvyšovanie povedomia o korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách, Slovenská republika prispela k riešeniu svojich vnútorných potrieb, ako aj súvzťažností k medzinárodným záväzkom vyplývajúcim z členstva v OECD.

Literatúra

Strategický plán boja proti korupcii v Slovenskej republike, schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 517/ z 10. augusta 2011.

Doplnenie úloh Strategického plánu boja proti korupcii v Slovenskej republike, schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 517/2011, o odporúčania prijaté Pracovnou skupinou OECD pre úplatkárstvo v medzinárodných obchodných transakciách v rámci 3. fázy hodnotení, schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 661 zo 17. decembra 2014.

Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 137 z 20. marca 2013.

Dohovor OECD o boji s podplácaním zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách.

Odporúčanie Rady pre ďalší boj proti korupcii zahraničných verejných činiteľov v medzinárodných obchodných transakciách z 26. novembra 2009.

Smernice OECD pre nadnárodné spoločnosti.

<http://www.rokovania.sk>.

<http://www.oecd.org/bribery>.

<http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/slovakrepublic-oecdanti-briberyconvention.htm>.

<http://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Medzinarodne-pravo/Prevenicia-korupcie.aspx>.

<http://www.oecd.org/daf/inv/mne/oecdguidelinesformultinationalenterprises.htm>.

Key words: corruption, implementation of the Convention into the legal system, the monitoring mechanism of the Convention against Corruption, system of peer reviews of Member States of the Convention, raising awareness of corruption of the foreign public officials in international business transactions, national strategy of corruption prevention, risk analysis, carry out of corruption prevention measures, assessment of anticorruption measures.

Summary

Bribery of foreign public officials distorts markets and raises the costs of doing business, impedes economic development, and undermines the rule of law. The OECD Anti-Bribery Convention is the only international, legally binding instrument to focus exclusively on the supply of bribery. It targets the person or entity promising or giving a bribe to a foreign official. By adopting the Convention, countries commit to investigate and, where appropriate prosecute those who offer, promise, or give bribes to foreign officials and to subject those who bribe to heavy penalties.

Countries also accept the OECD Recommendation on Combating Bribery in International Business Transactions, which includes new provisions for protecting whistle-blowers and raising awareness of Convention. Countries that adopt Convention commit to prevent, detect, prosecute and sanction bribery of foreign officials.

Government must raise private sector awareness. Many companies, especially small and medium-sized firms, are unaware of the risks they run at home by offering a bribe abroad. Educating business leaders on the financial, legal and social risks of foreign bribery is crucial. Governments must help the private sector understand that clean business strengthens markets and boosts investor confidence. The Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics and Compliance shows companies how they can prevent corruption in their business dealings and understand better how their governments expect them to behave.

In the matter of prevention corruption is substantial to encourage citizen involvement. It is important for everyone to understand that foreign bribery hurts people in real ways. The more everyone knows about this crime and the greater public condemnation it receives, the less likely public officials are to take or solicit bribes.

The Slovak Republic in connection with the implementation of the OECD Anti-Bribery Convention and the OECD Recommendation on Combating Bribery in International Business Transactions carried out a range of legislative and institutional changes aimed at preventing and punishing crime of corruption, including bribery of foreign public officials in international business transactions.

Amendment to the Strategic Plan for Combating Corruption in the Slovak Republic to include recommendations adopted by the Working Group on Bribery in International Business Transactions in the Phase 3 Evaluation is based on the actual needs of the implementation of the Convention, with emphasis on the fulfilment of the requirements for the prevention and raising awareness of the bribery of foreign public officials in international business transactions, thus following the political priority and strategic objective of the Slovak Republic in terms of economic development and competitiveness in the system of international business transactions.

*pplk. Ing. Helena Kanková
starší referent špecialista
oddelenia medzinárodnej spolupráce
odboru podpory riadenia
Národnej kriminálnej agentúry P PZ
e-mail: helena.kankova@minv.sk*

Recenzent: doc. JUDr. Mojmír Mamojka, PhD.